

Araştırma Makalesi

Çocuk Koruma Kanunu Kapsamında Hakkında Koruyucu ve Destekleyici Tedbir Kararı Alınan Çocuklara Yönelik Bir Araştırma: Osmaniye İli Örneği

A Research on Children, About Protective and Supportive Injunction Within The Scope of Child Protection Law: The Case Of Osmaniye

M. Burhanettin COŞKUN Doç. Dr. Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü burhanettincoskun@osmaniye.edu.tr https://orcid.org/0000.0001.7138.7669	Erhan KAYA Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü mkft46@gmail.com https://orcid.org/0000-0002-1580-367X
--	--

Makale Geliş Tarihi	Makale Kabul Tarihi
17.03.2023	12.07.2023

Öz

Çocuk, toplumsal yapıyı oluşturan temel dinamiklerden biridir. Çocukların riskli ortam ve davranışlardan uzaklaştırılarak bedensel, zihinsel, sosyal, sağlık ve ekonomik açıdan desteklenmesi çocukların gelişimi için önem arz etmektedir. Bu yüzden aile başta olmak üzere bütün birey ve kurumlara roller düşmektedir. Bu bağlamda merkezi yönetim tarafından çocuklara yönelik olarak koruyucu ve önleyici politikalar geliştirilmiştir. Bu politikalarından birisi de 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'dur. 5395 sayılı kanun kapsamında Osmaniye ilinde ilgili mahkemelerce haklarında tedbir kararları verilen çocuklar çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. Çalışmanın temel amacı dezavantajlı konumda bulunan çocuklara yönelik koruyucu ve önleyici hizmetler kapsamında Osmaniye ilinde 2021 yılında tedbir kararı verilen çocukların analiz edilerek çocuklara yönelik yapılacak iyileştirme çalışmalarının belirlenmesidir. Örneklemini Osmaniye ilinde 5395 sayılı kanun kapsamında hakkında tedbir kararı verilen 366 çocuğun oluşturduğu bu araştırmada nicel araştırma ve ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Sonuç olarak, henüz 18 yaşını tamamlamamış çocuklara yönelik alınan tedbirlerin temel nedeni olarak aile kurumunun üzerine düşen görevi yerine getiremediği ya da ihmal ettiği görülmektedir. Bu sebeple ilgili kamu kuruluşunun mevcut risklerin ortadan kaldırılması noktasında kalıcı politikalar geliştirmesi gerekmektedir. Bunun yanında anne babaların çocukları ile ilişkilerini güçlendirmek amacıyla sosyal ve ekonomik destek uygulamaları yapılarak ailenin ekonomik anlamda iyileştirilmesi ve aile içi eğitimler verilerek ailelerin bilinç düzeyinin artırılması elzemdir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Koruma Kanunu, Koruyucu ve Önleyici Hizmetler, Tedbir Kararı, Korunma İhtiyacı Olan Çocuk.

Jel Kodları: G28, H55, H83, I18, K36.

Abstract

The child is one of the basic dynamics that make up the social structure. It is important for the The child is one of the fundamental dynamics that comprise the social system. It is critical to assist children's growth physically, cognitively, socially, healthily, and economically by removing them from harmful settings and behaviors. As a result, all individuals and institutions, particularly the family, play a role. The central government has devised protective and preventive policies for children in this aspect. One of these policies is the Child Protection Law No. 5395. The study focuses on the children who have received injunction orders from the competent courts in

Önerilen Atıf /Suggested Citation

Coşkun, M.B. & Kaya, E., 2023 Çocuk Koruma Kanunu Kapsamında Hakkında Koruyucu ve Destekleyici Tedbir Kararı Alınan Çocuklara Yönelik Bir Araştırma: Osmaniye İli Örneği, *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 58(3), 1682-1701.

Osmaniye under the provisions of Law No. 5395. The study's major goal is to assess the children for whom a cautionary choice was taken in 2021 in Osmaniye, within the scope of protective and preventative services for children in disadvantaged situations, and to determine the improvement studies for children. In this study, quantitative research and the relational survey method were utilized, and the sample included 366 children who were given an injunction within the scope of the law, which numbered 5395 in Osmaniye. As a result, it is clear that the family institution cannot perform or disregard its responsibilities, which is the primary reason for the measures implemented for children under the age of 18. As a result, the relevant public institution should create long-term strategies to reduce the present dangers. Furthermore, it is critical to enhance the family economically by implementing social and economic support practices and to raise the level of awareness of families by giving in-family trainings in order to develop the relationships of parents with their children.

Keywords: Child Protection Law, Protective and Preventive Services, Injunction, Child in Need Of Protection

Jel Codes: G28, H55, H83, I18, K36.

1. Giriş

Çocuk ailenin en temel dinamiğini oluşturan kimseleri ifade etmektedir. Ayrıca çocuk toplumsal alanda yaşamını idame ettiren, sosyal gelişmeyi etkileyen 0-18 yaş aralığındaki bireylerdir. 2021 yılı Aralık ayı itibarıyla Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS)'ne göre Türkiye'de 22 milyon 738 bin 300 çocuk bulunmaktadır. Bu nüfusun 692 bin 306'sını % 3.04'lük dilimini Osmaniye çocuk nüfusu oluşturmaktadır (TÜİK, 2021).

Aile, çatısı altında barındırdığı bireylerin sorumluluklarını karşılayan, onları her türlü risk faktörlerine ve tehlikelere karşı koruyan bir kurumdur. Ancak ekonomik yoksunluktan dolayı kırsal kesimden kente doğru yaşanan göç, aile içi iletişimsizlik ve şiddet, aile yapısının sekteye uğraması, boşanma ve evlilik dışı ilişkiler vb. sebeplere bağlı olarak son dönemlerde ülkemizde ihmal edilen, istimara uğrayan, suça sürüklenen ve korumaya muhtaç çocuk konumuna geçen çocuk sayılarında ciddi artışlar olduğu gözlemlenmektedir.

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi ve İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin ülkelerin çocuklara yönelik politika gelişimlerinde önemli etkileri olmuştur. Bu otoriteler, çocuklara yönelik koruyucu ve önleyici politikaları oluştururken kendi sosyal, ekonomik ve siyasal koşullarını dikkate almaktadırlar. Ülkelerin sosyokültürel yapısı çocukların korunmalarına yönelik yasal çerçeveyi, kurumları ve sivil toplum örgütlerini de etkilemektedir. Politikaların gelişimleri incelendiğinde bazı ülkeler çocuk refah politikası adı altında politika geliştirirken bazı ülkelerde aile politikaları altında çocuk politikaları üretmiştir.

Ülkemizde de çocukların sosyo-ekonomik, fiziksel, zihinsel, ruhsal ve eğitim yönünden gelişimlerini normal akışında tamamlayabilmeleri noktasında koruyucu ve önleyici politikalar geliştirilmiştir. Bu koruyucu ve önleyici politikalar çoğunluğu 2005 yılında yürürlüğe konulan 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'na (ÇKK) göre yürütülmektedir.

5395 Sayılı ÇKK ilk yürürlüğe girdiği dönemlerde Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) tarafından uygulanırken günümüzde koruyucu ve önleyici politikaların uygulama çalışmaları ve takibi Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın yereldeki il müdürlükleri ve bağlı kuruluşları tarafından yapılmaktadır. Çocuk Koruma Kanunu özelinde paydaş kurumlarca koordinasyon içerisinde koruyucu ve önleyici hizmetlerin sunulabilmesi, alınan kararların etkin bir şekilde uygulanabilmesi için il ve ilçe çocuk koordinasyon kurulları oluşturulmuştur. Kurulan koordinasyon kurullarının sekreteryası görevi aile ve sosyal hizmetler il müdürlükleri ve bağlı kuruluşlar tarafından yürütülmektedir.

Çocuk Koruma Kanunu'nun 3. maddesine göre ilgili mahkemelerce çocukların bedensel, zihinsel ve sosyoekonomik yönden gelişimlerini desteklenmesi, karşılaşılabilecekleri olası risklere karşı çocukların korunması ve suça sürüklenmeleri durumunda ise olumsuz davranışların terk edilmesi yönünde sağlık, eğitim, danışmanlık, bakım ve barınma tedbirleri verilmektedir (ÇKK, 2005).

Çocukların korunma ihtiyaçlarının bulunması ve çocukların suça sürüklenme durumları çocuk haklarının ihlal nedenlerinden kabul edilmektedir. Bu bağlamda haklarında tedbir kararı verilen çocukların sayılarına bakıldığında durum pek iç açıcı olarak değildir. Tedbir kararlarının azaltılması noktasında yapılan çalışmalar sistematik ve kapsamlı olamamıştır. Bütün bu nedenlerden ötürü suça sürüklenen ve korunma ihtiyacı olan çocukların yönelik etkili koruyucu ve önleyici hizmetlerin

geliştirilmesi çerçevesinde, çocukların riskli ortam ve davranışlardan uzaklaştırılarak gelişmesi önem arz etmektedir. Bu minvalde tedbir kararlarının suça sürüklenen çocukların aile yapısı, eğitim durumları ve bulundukları çevre ile olan ilişkileri bu araştırmanın problemini oluşturmaktadır. Söz konusu problem çerçevesinde 5395 sayılı kanun kapsamında Osmaniye ili yerelinde ilgili mahkemelerce haklarında tedbir kararları verilen çocuklar çalışmanın konusunu oluşturmaktadır.

Literatür tarandığından Osmaniye ilinde suça sürüklenen ve korunma ihtiyacı olan çocukla yönelik yeteri düzeyde çalışma olmadığı gibi 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu kapsamında verilen tedbir kararlarının incelenmesine yönelik herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. Bu bağlamda Osmaniye ili özelinde yapılan bu çalışma ilk ve özel olma özelliğine sahiptir. İlgili kanun çerçevesinde haklarında koruyucu ve destekleyici tedbir kararı verilen çocukların tedbirin verilmesine neden olan vakaların belirlenmesi ve vakaların peşinden getirmiş olduğu patolojik sorunlara yönelik proaktif çözüm önerileri sunulması elzem olmuştur. Bu nedenle bu araştırmanın amacı, 5395 sayılı ÇKK kapsamında haklarında tedbir kararı verilen çocukların tedbir kararları ile bazı değişkenler (cinsiyet, eğitim durumları, yaşadığı yer, aile durumları, tedbirin verildiği vaka türü) arasındaki ortaya koymak ve yerelde oluşturulacak çocuk politikalarına ışık tutmaktır.

Nicel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada öncelikle, korunma ihtiyacı olan çocuk ve türleri, koruyucu ve önleyici hizmetler, Çocuk Koruma Sistemi, 5395 sayılı ÇKK ve tedbir kararları kavramları açıklanmıştır. Ayrıca 2021 yılında Osmaniye merkez ve ilçelerinde ÇKK kapsamında hakkında tedbir kararı verilen çocuklara yönelik istatistiki veriler incelenmiştir.

2. Literatür Taraması

Bu bölümde korunma ihtiyacı olan çocuk türleri, çocuklara yönelik koruyucu ve önleyici hizmetler, çocuk koruma sistemi ve 5395 sayılı çocuk koruma kanunu konularına ilişkin literatür bilgilerine yer verilecektir.

2.1. Korunma İhtiyacı Olan Çocuk Türleri

Orta çağdan itibaren sürekli değişkenlik gösteren çocuk kavramı konusunda net bir tanımlama pek yapılamamıştır. Çocuk konusunda faaliyetler yürüten disiplinlerin literatürleri tarandığında işlevselliklerine bağlı olarak bu disiplinlerin çocuk kavramı ekseriyetindeki tanımlamalarında farklılıklar olduğu bilinmektedir. Toplumun temel dinamiğini oluşturan çocuk, en sade anlamıyla insandan doğan varlık anlamında kullanılmaktadır (İnan, 1980, s. 244-245).

Korunma ihtiyacı olan çocuk kavramının tanımlamaları yapılırken genelde hukuksal zemin üzerinden tanımlama yapılmıştır. Çünkü korunmaya ihtiyaçlık durumu adli merciler tarafından alınan kararlarla belirlenerek paydaş kurumlar tarafından uygulamaya koyulmaktadır. Bu kavramın hukuksal boyutu her ne kadar Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne göre belirlense de her geçen gün genişleyerek yeni anlamlar kazanmaya devam etmektedir. Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne göre korunma ihtiyacı bulunan çocuk, zarar görmüş ya da görme riski bulunan çocuk şeklinde ifade edilmektedir (ÇHS, 1989).

Türkiye'de korunmaya ihtiyacı olan çocuk kavramı çeşitlilik göstermektedir. 1957 yılında çıkan 6972 sayılı kanuna göre korunma ihtiyacı olan çocuk; ailesi tarafından sahip çıkılmayan, ebeveynlerini kaybeden ya da sahip olmayan çocukların bu yoksunluğa bağlı olarak kanunca men edilmiş fiilleri işlemeye zorlanan, sağlığına zararlı maddeleri kullanarak bağımlı hale gelen şeklinde ifade edilmiştir (KMÇ,1957). Sosyal Hizmetler Kanunu'nda ise fiziksel, ruhsal ve ahlaki gelişimleri veya güvenlik tehlikesi bulunup; ebeveyn kaybı ve ebeveyn terki bulunan, ailesi tarafından ihmal edilip her türlü riskli davranışlara karşı savunmasız bırakılan, çocuk olarak tanımlanmıştır (SHÇEK,1983).

5395 sayılı ÇKK'ya göre fiziksel, duygusal, zihinsel, sosyal ve ahlaki gelişimleri risk altında olan ve ihmal ya da her türlü istismara maruz kalan veya suç mağduru kabul edilen her çocuk korunma ihtiyacı olan çocuk olarak kabul edilmektedir (Başer, 2013).

Çocuk Hakları Kanunu'n (1995) 90. maddesinde yer alan ifade göre çocuğun yetiştirilmesinde temel sorumluluk ailesindedir (Usta, 2012, s. 168). Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 20. maddesinde ebeveynlerinden zarar gören ya da görme ihtimali bulunan, kısa ve uzun bir süre aile ortamından uzak kalan çocukların devletten korunma ve destek talep etme hakkı yer almaktadır (Akyüz, 1991 s. 266-

278). Bu minvalde devlet, çocuğun erişkinliğe ulaşınca kadar ki talep ettiği ihtiyaçlarını karşılama zorunluluğu bulunmaktadır.

2.1.1. Suça Sürüklenen ve Suçun Mağduru Olan Çocuklar

Suç ya da suçluluk, insanlığın ilk zamanlarından beri süregelen bir olgudur. Ancak çocuk suçluluğunun geçmişi 19.yüzyıla dayanmaktadır (Göç, 2006). Çocuk suçluluğunun genel suçluluk olgusunun içerisinde ayrı bir yere sahiptir. Suça sürüklenen çocuk batı literatüründe “juvenile delinquency” olarak açıklanmakta ve Türk literatürüne “reşit olmayanın suçluluğu” olarak çevrilmiştir. Çocuk Koruma Kanunu’nda yer alan ifadelerle göre suça sürüklenen çocuk, 18 yaşını doldurmamış, kanunlarda suç olarak tasnif edilen eylem ya da fiillerden herhangi birisini işlediği iddiası bulunan, güvenlik önlemine karar verilen, hakkında ilgili mahkemece soruşturma veya kavuşturma başlatılan çocuk belirtilmiştir (ÇKK, 2005). Ancak Türk Ceza Kanunu’nun 31/1 maddesi uyarınca 12 yaşını henüz doldurmamış olan çocuklar suç olarak kabul edilen fiilleri işlemiş olsalar da herhangi bir ceza ehliyeti olmadığından onlara cezai işlem uygulanmamaktadır (TCK, 2004; Güngör, 2008 s. 27). Mağdur edilen veya olan çocuk ise kendilerine karşı işlenen herhangi bir suçun sonucunda bu suçtan fiziksel, ruhsal, zihinsel ve sosyal yönden olumsuz olarak etkilenen 18 yaşını doldurmamış bireylerdir (ÇKK, 2005).

Toplumsal, ailevi ve ruhsal etkilere maruz kalarak suça bulaşmış çocuklar için çocuk suçluluğu yerine suça itilmiş ya da sürüklenmiş çocuk ifadesini kullanmak daha gerçekçi kabul edilmektedir (Göker vd., 2006). Parçalanmış veya dağılmış aileler, anne ve babanın çalışıyor olması, aile içi iletişimde yetersizlik, akran zorbalığı, aile üyeleri arasındaki şiddetli geçimsizlikler, zararlı madde kullanımı gibi olumsuz durum ve davranışlar çocuğun suça sürüklenmesinde etkin rol almaktadır (Göker, Hesapçıoğlu, Sarp ve Kandil, 2006; Gürhan, 2015, s. 1-5; Köse, Aslan, Başgöl, Şahin, Yılmaz, Çıtak ve Tezcan, 201, s. 221-225).

Çocuklara yönelik uygulamaya konulan kanunlara (ÇKK ve SHÇEK) göre çocuklara yalnızca suça karıştıkları için değil herhangi bir suça maruz kaldıkları için de koruyucu ve destekleyici tedbirler alınmaktadır. Çocuğun bir suçun mağduru olmasındaki en temel etken çocuğun ihmal edilmesi ve istismara maruz bırakılmasıdır.

2.1.2. Cinsel İstismara Uğrayan Çocuklar

Çocuğa yönelik cinsel istismar; kendi menfaatleri doğrultusunda yetişkinlerin çocuğu cinsel eyleme zorlaması ya da cinsel amaçlı olarak kullanma durumudur (Gürhan, 2015). Literatürde çocuğa yönelik aile içi istismar "ensest" olarak isimlendirilmiştir. Cinsel istismar eylemi toplumlarda sık karşılaşılan ve gizliliği uzun bir süre saklanan bir eylem olma özelliğini halan korumaktadır (İbiloğlu, Atlı, Oto ve Özkan, 2018, s. 84-98). Bu yüzden de cinsel istismar olgusu toplumsal bir sorun olma özelliği taşıdığı için tek başına ele alınacak bir eylem, olgu ya da sorun değildir (Taş, 2017). Cinsel istismarlar karşılan çocuklarda; travma, acizlik, güçsüzlük, güvensizlik, ihanet gibi olumsuz davranışlar gözlemlendiği için bu çocuklara yönelik ekstra tedbirler alınarak korunmaya alınmaktadır.

2.1.3. Ailenin Çocuk Bakımında İhmali

Çocuk ihmali, çocuğun ebeveynleri başta olmak üzere bakmakla yükümlü yakınlarının, çocuğun temel gereksinimlerini karşılayamamaları veya ihmal etmeleri sonucunda, çocuğun her türlü gelişimin engellenmesi durumudur (Karataş, 2020, s. 575-586). İstismar ve ihmal kavramlarını birbirinden ayıran temel nokta eylemin işleme dönüklüğüdür. İstismar eylemi aktif olarak ortaya çıkarken ihmal ise pasif olarak işlevselliğini sürdürmektedir (Kaplan, Pelcovitz ve Labruna, 1999, s. 1214-1222). Çocuk bilişsel, fiziksel, sosyal alanlar başta olmak üzere her alanda ihmal edilebilir. Bu yüzden de cinsel istismarda olduğu gibi psikososyal yönden gelişimi tehdit altındadır.

2.2. Çocuklara Yönelik Koruyucu ve Önleyici Hizmetler

Aile, çocukların korunması, büyütülmesi ve geliştirilmesinde doğal ve en ideal müesseselerdir. Ancak birçok olumsuz neden ve davranışlara bağlı olarak pek çok çocuk aile yanında veya ortamında yaşama imkânına sahip olamamaktadır. Çocukların korunmasızlık durumu, onları istismar, şiddet vb. riskli davranışlara maruz kalma ihtimalini artırmaktadır. Riskli davranışlara maruz kalan çocukların sağlık sorunlarının başlaması, en başta madde kullanımı olmak üzere kötü alışkanlıklar edinmeleri ve sokakta

kaldıkları süre zarfında da suç örgütlerinin hedeflerinde olmaları kaçınılmaz olmuştur (Akyüz, 2003). Bu minvalde öncelikli olarak ailenin desteklenmesi, korunması ve geliştirilmesi çok önemlidir.

Ebeveyn kaybı, terki ve yoksunluğu, anne ve/veya babaların sorumluluklarını yerine getirmemesi veya getirememesi gibi sebepler sonucunda çocukların bakıma veya korunma ihtiyacına düşmesi durumunda sorumluluk kamu kurumlarına aittir (Yaman ve Tuncay, 2020, s. 1370-1393.). Bu sorunların giderilmesi noktasında kamu kurumları koruyucu ve önleyici çalışmalar yürütmektedir. Çocuklara yönelik geliştirilecek politikaların yararlanıcıların bedensel, ruhsal, psikososyal ve eğitsel durumları göz önünde bulundurulması önem arz etmektedir (Bıyıklı, 1995, s. 3-10).

Çocukların korunması ve önleyici politikaların geliştirilmesi ve uygulanması noktasında rehberlik edici prosedürler belirlenmiştir. İlgili kurumlara yönelik çalışmada rehberlik edecek olan prosedür ve ilgili kurumlara düşen roller Çocuk Koruma Hizmetlerinde Koordinasyon Strateji Belgesi'nde sıralanmıştır. Bakanlıklar, bakanlıkların merkez teşkilatları ve taşra teşkilatları bu prosedür çerçevesinde çalışmalarını yürütmüştür (Erkek, 2019).

Türkiye'de korunma ihtiyacı olan çocukların bakım ve korunmaları bu ihtiyacı doğuran nedenin türüne göre farklılıklar göstermektedir (Yazıcı, 2012, s. 499). Herhangi bir riske bağlı olarak korunma ihtiyacı doğan çocuklar için temel bakım önceliği kendi öz ailesinin yanında bakılmasıdır. Bunun mümkün olmaması halinde ailesi dışında bakımının sağlanması hâsıl olmuştur. Bunlarda; kurum bakımı, evlat edinme ve koruyucu aile hizmet modelleridir (Dal ve Akbaş, 2020). Ekonomik yoksunluğa bağlı olarak dezavantajlı konuma düşen çocukların ailelerine sosyal ekonomik destek hizmeti sunulmaktadır. Bu hizmetin temel amacı çocuğun kendi ailesi yanında bakımının sağlanmasıdır. Ebeveyn kaybı, aile kaynaklı ihmal, istismar ve şiddet gibi olumsuzluklardan ötürü öz ailesi yanında bulunma tehlikesi bulunan çocuklar ise koruyucu veya evlat edinme hizmetlerinden yararlandırılmaktadır. Evlat edindirme ve koruyucu aileye uygun olmayan çocuklar ise kurum bakımına alınmaktadır. Suça sürüklenen, suç mağduru olan, sokakta çalıştırılan ve risk grubunda bulunan çocuklara yönelik bakım ve rehabilitasyon hizmetinin sunulması ve takibi ise yaş, cinsiyet ve mağdur oluş biçimine göre kurulan Çocuk Destek Merkezleri tarafından yapılmaktadır (Gündüz, 2017).

2.3. Çocuk Koruma Sistemi

Küreselleşme, kapitalizm ve sanayileşmenin hâkim olduğu toplumlarda bireyler, yaşam standartlarının yükselmesi ve güvenli ortamlarda yaşamını idame ettirmesi noktasında sürekli bir eylem ve değişim içerisinde olmuştur. Bu bağlamda göç, işsizlik, ekonomik yoksunluk vb. dış kaynaklı etmene bağlı olarak ailenin temel üyesi olan çocuklar ihmal ve istismara karşı karşıya kalmaktadır (Güneç, 2020). Karşılaşılan bu tehdit ve tehlikenin ortadan kaldırılması, ailenin ve çocukların ihtiyaçlarına cevap verilmesi, toplumun refah seviyesinin korunması ve yükseltilebilmesi için Çocuk Koruma Sistemi'nin önemi her geçen artmaktadır. Çocukların rehabilitasyonu, korunması, geliştirilmesi ve mevcut koşullarının iyileştirilmesi kapsamında sosyoekonomik alanda hizmet veren bütün kamu kurum/kuruluş ve sivil toplum örgütleri çocuklara yönelik yapılan çalışmaların etkinliğinin belirlenmesi ve sürdürülebilirliğinin sağlanabilmesi için koordinasyon içinde hareket etmektedir (ÇHS, 1989).

Çocuk Koruma Sistemi, ihmal, istismar ve şiddetler karşı karşıya kalmış çocukların bu riskli davranışlara karşı korunması ve risklerin önlenmesi amacıyla çocuk alanında birlikte çalışan kurum ve kuruluşların bir koordinasyon içerisinde olduğu formal ve informal bir sistemi ifade etmektedir (Forbes, Luu, Oswald ve Tutnjevic, 2011, s. 3). Çocuk Koruma Sistemi dezavantajlı konumda bulunan çocukların yüksek yararını düşünmek ve çocuklara sunulan hizmetlerin sürekliliğini sağlamakla yükümlüdür. Hizmetlerin denetimini sağlayarak eksiklerin giderilmesinde otokontrol görevi görmektedir.

Çocuk Koruma Sistemi, çocuğu merkeze alan, erken müdahale olanağı sunan, çocuk ve ailelere yönelik psikososyal destek sağlayan, alanında uzman ekiple çalışan, ihtiyaç ve sorunlara yönelik etkin politikalar üreten, esnek, pragmatik, şeffaf bir sistem olma özelliğine sahiptir. Çocuk Koruma Sistemi farklı disiplinlerde çalışmalar yürüten paydaş kurumlara bir arada faaliyetlerde bulunma olanağı sunar. Ayrıca sistem, sosyoteknik bir yaklaşımla çocuk koruma alanına yaklaşılarak paydaşların nasıl çalıştıkları konusunda bir analizde bulunmanın yanında pragmatik bir düzlemde problemlerin çözümüne de yardımcı olur (Munro, 2010, s. 15-17).

Munro, sistem yaklaşımının Çocuk Koruma Sistemi'nde çocuk ve aileyi ayrı parçalar şeklinde değil de bütüncül biçimde çözümlemeye bulunmayı yönelttiğini ifade etmektedir (Munro, 2010, s. 10). Bu yüzden bir sistem teorisi çerçevesinde bütüncül yaklaşımla hareket edilerek çocukların korunmasına yönelik paradigmlar geliştirilmektedir.

Türkiye'de Çocuk Koruma Sistemi 2005 yılında yürürlüğe giren 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu ile farklı bir paradigma anlayışı kazanmıştır. ÇKK kapsamında çocuk alanında çalışan kuruluşlara verdiği etkin rollerde görev tanımlarında yer alan maddelerin uygulanması yasal zemin oluşturmıştır. Bu kanuna göre çocukların korunması, iyileştirilme ve geliştirilmesi bağlamında koruyu ve önleyici çalışmalardan doğrudan sorumlu olan kurum Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve taşradaki kuruluşlarıdır. Çocuk koruma alanı çerçevesinde risklerin önlenmesi, risk olarak tanımlanan sorunlara bulaşmaları yönünde müdahale ve bulaşmaları durumunda ise rehabilitasyon çalışmalarının eşgüdüm içinde sağlanmasından ve BM Çocuk Hakları Komitesi'ne sunulan ulusal raporların hazırlanması Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın uhdesindedir. ASHB'nin yanı sıra Adalet Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı da tedbir kararlarının uygulanması konusunda görevlendirilmiştir (ÇKK, 2005). Bakanlıklar yalnızca Çocuk Koruma Kanunu'na bağlı kalmayarak kendi sunumları çerçevesinde çocukların korunmasına ve geliştirilmesinde ilaveten hizmetler sunabilmektedir.

2.4. 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne göre çocukların korunması, desteklenmesi ve geliştirilmesine yönelik yasalar oluşturulması zorunluluğu getirilmiştir. Bu kapsamında ülkemize çocukların haklarının savunulması ve korunması amacıyla 5395 sayılı ÇKK çıkarılmıştır. 2005 yılında yürürlüğe konulan 5395 sayılı ÇKK, korunma ihtiyacı bulunan veya kanunların suç olarak belirlediği fiillerden herhangi birini işlemesi sonucunda suça sürüklenen/itilen çocukların korunmasına, kendilerine dair geliştirilen haklarının güvence altına alınmasına ve psikososyal gelişimlerine ilişkin usul ve esasları düzenlenmesini içermektedir (ÇKK, 2005).

Çocuk Koruma Kanunu, ilgili mahkemelerce suça sürüklenen veya suçun mağduru olan çocuklar hakkında alınacak koruyucu ve destekleyici tedbirler ile güvenlik tedbirlerinin esasların belirlenmesi, alınacak olan tedbir kararlarının uygulanması ve takiplerini yapacak kurum/kuruluşların belirlenmesini de kapsamaktadır (ÇKK, 2005). Çocuğun yüksek yararı gözetilerek insan haklarına dayalı, adil olunarak psikososyal yönden ve sosyoekonomik anlamda güvence altına alınması noktasında hassasiyetler gösterilmesi çok önemlidir. Bu kanun tarafından çocuk ve ailesine yönelik ayrımcılık gösterilmemesine özen gösterilmektedir.

Mahkemece verilen kararların uygulanmasında paydaş kurumlar kadar ailelere de önemli roller verilerek işbirliği içerisinde olmaları sağlanmıştır. Soruşturma ve kovuşturma sürecinde çocuğun yaşına, cinsiyetine, gelişimine ve durumuna uygun eğitim ve öğretimin desteklenmesine, bilişsel ve sosyal becerilerinin geliştirilmesinde özel ihtimam gösterilmektedir.

Çocukların bakılıp gözetildiği, tedbir kararlarının uygulandığı kurumlarda yetişkinlerden ayrı tutulmakta ve 12 yaşından küçük çocukların ceza ehliyeti bulunmamaktadır. Her ne kadar çocuk bir suç işlemiş olsa da çocuğun özgürlüğünü kısıtlayıcı tedbirlere ve hapis cezasına en son çare olarak başvurulmaktadır. Ayrıca tedbir kararları verirken öncelik öz aile yanında korunmasıdır. Aile merkezli sorunlar olduğu durumlarda ise koruyu aile ve evlat edindirme hizmetinden yararlandırılmaktadır. Bu hizmet modelinin de uygun olmadığı durumlara kurum bakımına alınmaktadır (ÇKK, 2005). Bu kapsamda aile ve kurumunda yanında topluma da önemli sorumluluklar düşmektedir.

2.4.1. Koruyucu ve Destekleyici Tedbirler

Koruyucu ve destekleyici tedbirler 5395 sayılı kanunun 3. maddesine göre kanunlarda suç olarak tanımlanan bir fiili işlediği iddiası ile hakkında soruşturma veya kovuşturma yapılan ya da işlediği fiilden dolayı hakkında güvenlik tedbirine karar verilen çocuklar için alınmaktadır. Bu kararlar çocuğun yaşına, cinsiyetine, durumuna uygun olmalı ve çocuğun yüksek yararı esası gözetilmelidir (ÇKK, 2005).

Tedbirlerin uygulanmasında çocuğun kendi öz ailesinin yanında tutulması ilkesine uyulmaktadır. Bu yüzden çocuğun ailesinin refahını yükseltmesi noktasında destekler verilmiştir. Destekleyici hizmet ya da tedbirler yeterli olmaması durumundan ise koruyucu tedbirler verilmektedir. Koruyucu ve

destekleyici tedbirler danışmanlık, eğitim, sağlık, bakım ve barınma olarak sınıflandırılmıştır (ÇKK, 2005).

Barınma tedbiri uygulanan kişiler kendilerinin talep etmeleri durumunda adresleri ve kimliklerinin gizli tutulma zorunluğu bulunmaktadır. Ayrıca tedbir kararları uygulanan çocuklara riskli davranışların ve tehlikenin ortada kalkması durumunda çocuk kendisinin de isteği üzerine aileye teslim edilebilmektedir. Tedbir kararları suça sürüklenen çocukları kapsadığı gibi korunma ihtiyacı olan çocukları kapsamaktadır. Korunma ihtiyacı bulunan çocuklara yönelik tedbir kararları Koruyucu ve destekleyici tedbir kararları olarak adlandırılmaktadır. Bunun dışında kalan suça sürüklenen çocuklara yönelik alınan tedbir kararları ise Çocuğa özgü güvenlik tedbir kararları olarak ifade edilmektedir (ÇKK, 2005).

Tablo 1: Tedbir Kararları ve Uygulayıcıları (ÇKK, 2005)

Tedbir Kararları	Amacı	Uygulayacak Kurum
Danışmanlık	Çocuğun bakımından sorumlu olan kimselere çocuk yetiştirme konusunda; çocuklara da eğitim ve gelişimleri ile ilgili sorunlarının çözümünde yol göstermek.	İl Millî Eğitim Müdürlükleri, ASHB, Yerel Yönetimler
Eğitim	Çocuğun bir eğitim kurumuna gündüzlü veya yatılı olarak devamına; iş ve meslek edinmesi amacıyla bir meslek veya sanat edinme kursuna gitmesine veya meslek sahibi bir ustanın yanına yahut kamuya ya da özel sektöre ait işyerlerine yerleştirilmesi.	İl Millî Eğitim Müdürlükleri, Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri
Bakım	Çocuğun bakımından sorumlu olan kimsenin herhangi bir nedenle görevini yerine getirememesi hâlinde, çocuğun resmî veya özel bakım yurdu ya da koruyucu aile hizmetlerinden yararlandırılması veya bu kurumlara yerleştirilmesi.	ASHB
Sağlık	Çocuğun fiziksel ve ruhsal sağlığının korunması ve tedavisi için gerekli geçici veya sürekli tıbbî bakım ve rehabilitasyonuna bağımlılık yapan maddeleri kullananların tedavilerinin yapılması.	İl Sağlık Müdürlükleri
Barınma	Barınma yeri olmayan çocuklu kimselere veya hayatı tehlikede olan hamile kadınlara uygun barınma yeri sağlanması.	İl Millî Eğitim Müdürlükleri, ASHB, Yerel Yönetimler

2.4.2. Çocuklara Özgü Güvenlik Tedbiri

Yasaların suç olarak belirlediği filleri işlemek suretiyle suça sürüklenen ve yaşı dolayısıyla bu suçtan herhangi bir ceza sorumluluğu bulunmayan çocuklara yönelik ilgili mahkemelerce alınacak tedbir kararıdır. Çocuk Koruma Kanunu'nun 7. ve 13. maddelerinde yer alan hükümlere binaen Türk Medeni Kanunu uyarınca alınan tedbirler haricinde kalan durumlarda çocukların koruma ihtiyaçlarının duruşmaya gerek olmadan giderilebilmektedir (ÇKK, 2005).

3. Amaç ve Yöntem

3.1. Araştırmanın Amacı

Dezavantajlı konumda bulunan çocuklara yönelik sunulan etkinliklerin kamusal verimliliğinin artırılması noktasında haklarında koruyucu ve destekleyici tedbir kararı verilen çocukların tedbirin verilmesine neden olan vakaların belirlenmesi ve vakaların peşinden getirmiş olduğu patolojik sorunlara yönelik proaktif çözüm önerileri sunulması elzemdir. Bu nedenle bu araştırmanın temel amacı, 2021 yılında Osmaniye ilinde 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu kapsamında haklarında tedbir kararı verilen

çocukların tedbir kararları ile bazı değişkenler (cinsiyet, eğitim durumları, yaşadığı yer, aile durumları, tedbirin verildiği vaka türü) arasındaki ortaya koymaktır. İkinci amacı ise tedbir kararı verilen bu çocukların gerek duygusal, zihinsel, fiziksel ve gerekse sosyokültürel yönünden geliştirilmesine yönelik yapılacak çalışmaların belirlenmesidir.

3.2. Araştırmanın Modeli ve Yöntemi

Bu araştırma teorik ve uygulama olmak üzere iki bölümden oluşan bir araştırmadır. Teorik bölümle ilgili kaynaklar taranıp literatür araştırması yapılarak kuramsal çerçeve oluşturulmuştur. Uygulama kısmında ise her araştırma için kaçınılmaz bir veri toplama tekniği olan belgesel tarama (dökümantasyon) yöntemi ile veri elde edilmiştir. Çocuk Koruma Kanunu kapsamında tedbir kararı alınan çocukların ebeveyn ve eğitim durumları, yaşadıkları çevre ve cinsiyetlerinin birbirleri ile olan ilişkilerinin incelenebilmesi kapsamında araştırmada ilişkisel ve nicel yöntemler tercih edilerek kullanılmıştır. Araştırmada kişisel bilgilere saygı ve gizlilik ön planda tutularak hiçbir özel bilgiye yer verilmemiştir.

3.3. Çalışma Grubu

Araştırmanın örneklemini 2021 yılında Osmaniye merkez ve ilçelerinde yaşayan, yaşları 0-18 arasında olan ve ilgili mahkemelerce haklarında 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu kapsamında tedbir kararı alınan toplam 366 çocuk oluşturmaktadır. Araştırmanın evrenini ise Osmaniye ilinde 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu kapsamında haklarında tedbir kararı verilen çocuklar oluşturmaktadır.

3.4. Araştırmanın Hipotezleri

Araştırma haklarında tedbir kararı verilen çocukların; tedbir kararları ile çocukların özellikleri, ebeveyn durumları, yaşadıkları yer, eğitim durumları, tedbir kararı veriliş nedenleri vb. arasındaki ilişkiyi incelemeyebilmek için sıfır hipotezleri üretilmiştir. Ayrıca veriler incelenirken her bir çocuk hakkında alınan tedbir kararı “vaka” olarak ifade edilecektir.

Hipotez01: İncelenen vakaların eğitim durumları ile alınan tedbir kararları arasında ilişki yoktur.

Hipotez02: İncelenen vakaların vaka geliş nedenleri ile vakaların tedbir kararı arasında ilişki yoktur.

Hipotez03: İncelenen vakaların vaka geliş nedenleri ile cinsiyetleri arasında ilişki yoktur.

Hipotez04: İncelenen vakaların vaka geliş nedenleri ile aile durumları arasında ilişki yoktur.

Hipotez05: İncelenen vakaların vaka geliş nedeni ile eğitim durumları arasında ilişki yoktur.

Hipotez06: İncelenen vakaların tedbir kararı ile ilçesi arasında ilişki yoktur.

Hipotez07: İncelenen vakaların tedbir kararı ile vakalardaki cinsiyetleri arasında ilişki yoktur.

Hipotez08: İncelenen vakaların tedbir kararı sonucu ile vakalardaki aile durumları arasında ilişki yoktur.

Hipotez09: İncelenen vakalardaki eğitim durumları ile vakalardaki cinsiyet arasında ilişki yoktur.

3.5. Veri Toplama Aracı

Çocuk koruma sisteminin uygulanması ve takibi için il ve ilçelerde aile ve sosyal hizmetler il müdürlüklerinin sekreteryasında çocuk koordinasyon kurullarının oluşturulduğu ve bu kapsamda yılda 6 kez toplantı yapılarak Osmaniye ilinde dezavantajlı konumda bulunan çocuklara yönelik yapılan hizmetler değerlendirilmektedir. Bu bağlamda Osmaniye ilinde haklarında 5395 sayılı kanun kapsamında tedbir kararı verilen çocukların da veriler Çocuk Koordinasyon Kuruluna aktarılmaktadır. Çalışmanın örneklemini oluşturan 366 çocuğa ait veriler Osmaniye Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünden Osmaniye Korkut Ata Üniversitesinin 06.07.2022 tarih ve 2022/13/1 sayılı Sosyal Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu kararıyla alınmıştır.

3.6. Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında elde edilen veriler SPSS 24 programı ile analiz edilmiştir. Araştırma kapsamında demografik özelliklerine göre dağılımlarının verilmesinde betimleyici analizlerden frekans ve yüzde analizi kullanılmıştır. Kategorik değişkenlerin birbirleri aralarında ilişkilerini incelemek için Ki-Kare analizleri yapılmıştır.

4. Bulgular

Bu bölümde Osmaniye ilinde 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu kapsamında haklarında tedbir kararı alınan çocukların sayısal verilerine değinilmiş aynı zaman çocukların ebeveyn, eğitim durumları, yaşadıkları çevre, cinsiyetlerinin birbirleriyle ve vaka türleri ile olan ilişkileri analiz edilmiştir.

4.1. Frekans Analizleri

Araştırmanın bu bölümünde araştırma sonucunda elde edilen verilerin analizine ait ortaya çıkan bulgular ve yorumlar sunulmuştur.

Tablo 2: İncelenen Vakaların Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

Değişkenler	Grup	n	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kız	200	54,60
	Erkek	166	45,50
	Toplam	366	100,00

Tablo 2’de vakaların cinsiyetlerine göre dağılımları incelendiğinde; vakaların %54,6’sının kız, %45,4’ünün erkeklerden oluştuğu belirlenmiştir.

Tablo 3: İncelenen Vakaların Tedbir Kararına Göre Dağılımları

Değişkenler	Grup	n	Yüzde(%)
Tedbir Kararı	Bakım	57	15,60
	Danışmanlık	157	42,90
	Eğitim	55	15,00
	Sağlık	97	26,50
	Toplam	366	100,0

Tablo 3’de gelen vakaların tedbir kararları dağılımlarına göre incelendiğinde; incelenen vakaların %15,6’sının tedbir kararının bakım, %42,9’unun danışmanlık, %15,0’inin eğitim, %26,5’inin ise sağlık tedbiri olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4: İncelenen Vakaların Vaka Geliş Nedenlerine Göre Dağılımları

Değişkenler	Grup	n	Yüzde(%)
Vaka Geliş Nedeni	Aile içi şiddet	54	14,80
	Cinsel istismar	25	6,80
	İhmal Edilen Çocuk	175	47,80
	Suçta sürüklenen	112	30,60
	Toplam	366	100,0

Tablo 4’de gelen vakaların vaka geliş nedenlerine incelendiğinde; incelenen vakalarının %14,82’nin aile içi şiddet, %6,8’inin cinsel istismar, %47,8’inin ihmal edilen çocuk, %30,6’sının ise suça sürüklenen çocuk vakaları olduğu belirlenmiştir.

Tablo 5: İncelenen Vakaların Gerçekleştiği İlçeye Göre Dağılımları

Değişkenler	Grup	n	Yüzde(%)
İlçe	Kadirli	46	12,60

	Merkez	300	82,00
	Diğer	20	5,50
	TOPLAM	366	100,0

Tablo 5’de Gelen vakaların gerçekleştiği ilçelere göre dağılımları incelendiğinde; incelenen vakaların %12,6’sının Kadirli, %82’sinin Merkez, %5,5’inin ise diğer ilçelerde gerçekleştiği belirlenmiştir.

Tablo 6: İncelenen Vakalardaki Çocukların Aile Durumlarına Göre Dağılımları

Değişkenler	Grup	n	Yüzde(%)
Aile Durumu	Ayrı	143	39,10
	Birlikte	223	60,90
	Toplam	366	100,0

Tablo 6’da vakalardaki katılımcıların aile durumlarına göre dağılımları incelendiğinde; incelenen vakalardaki kişilerin %39,1’inin anne babası ayrıyken %60,9’unun anne-babası birlikte olduğu belirlenmiştir.

Tablo 7: İncelenen Vakalardaki Katılımcıların Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları

Değişkenler	Grup	n	Yüzde(%)
Eğitim Durumu	Okul öncesi	40	10,90
	İlkokul	114	31,10
	Lise	110	30,10
	Terk	102	27,80
	Toplam	366	100,0

Tablo 7’de vakalardaki çocukların eğitim durumlarına göre dağılımları incelendiğinde; %10,9’unun okul öncesi, %31,1’inin ilkokul, %30,1’inin lise, %27,8’inin okul terk olduğu belirlenmiştir.

4.2. Ki-Kare Analizleri

Hipotezlere ve araştırma amacına uygun şekilde kurulan tablolar ile yorumlara ayrı ayrı aşağıda verilmiştir.

Tablo 8: İncelenen Vakaların Eğitim Durumları İle Alınan Tedbir Kararları Arasında İlişkiye Ait Ki-Kare Analizi Sonucu

Eğitim Durumu	Örnekle m ve Yüzde	Vaka Geliş Nedeni				X ²	p
		Bakım	Danışmanlık	Eğitim	Sağlık		
Okul Öncesi	n	7	23	1	9	16,831	0,051
	%	12,30	14,60	1,80	9,30		
İlkokul	n	22	38	19	35		
	%	38,60	24,20	34,50	36,10		
Lise	n	16	49	18	27		

	%	28,10	31,20	32,70	27,80		
Terk	n	12	47	17	26		
	%	21,10	29,90	30,90	26,80		
Toplam	n	57	157	55	97		
	%	100,0	100,0	100,0	100,0		
#yüzdeleer sütunlara göre verilmiştir.							

H01: İncelenen vakaların eğitim durumları ile alınan tedbir kararları arasında ilişki yoktur.

Tablo 8’de incelenen vakadakilerin eğitim durumu ile tedbir kararları arasındaki ilişkinin incelenmesi için yapılan ki-kare analizi sonucuna göre değişkenler arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir. ($p>0.05$). H01 hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 9: İncelenen Vakaların Tedbir Kararı İle Vakaların Vaka Geliş Nedeni Arasındaki İlişkiye Ait Ki-Kare Analiz Sonucu

Tedbir Kararı	Örnekle m ve Yüzde	Vaka Geliş Nedeni				X ²	p
		Aile İçi Şiddet	Cinsel İstismar	İhmal Edilen Çocuk	Suçla Sürüklene n		
Bakım	n	10	25	14	8	200,291	0,000*
	%	18,50	100,00	8,00	7,10		
Danışmanlık	n	10	-	106	41		
	%	18,50	-	60,60	36,60		
Eğitim	n	5	-	29	21		
	%	9,30	-	16,60	18,80		
Sağlık	n	29	-	26	42		
	%	53,70	-	14,90	37,50		
Toplam	n	54	25	175	112		
	%	100,0	100,0	100,0	100,0		
*p<0.05 #yüzdeler sütunlara göre verilmiştir.							

H02: İncelenen vakaların vaka geliş nedenleri ile vakaların tedbir kararı arasında ilişki yoktur.

Tablo 9’da incelenen vakaların alınan tedbir kararı ile vakaların vaka geliş nedeni arasındaki ilişkinin incelenmesi için yapılan ki-kare analizi sonucuna göre değişkenler arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir. ($X^2=200.291$; $p=0.000<0.05$). İncelenen vakaların vaka geliş nedeni aile içi şiddet olanların %53,7 ve suça sürüklenmiş çocuk olanların %37,5 oranında büyük çoğunluğunun tedbir kararının sağlık tedbiri olduğu belirlenirken vaka geliş nedeni cinsel istismar olanların tamamının tedbir kararının bakım tedbiri, vaka geliş nedeni ihmal edilen çocuk olanların %60,60 oranında büyük çoğunluğunun ise tedbir kararının danışmanlık tedbiri olduğu belirlenmiştir. H02 hipotezi red edilmiştir.

Tablo 10: İncelenen Vakalardakilerin Cinsiyeti İle Vakaların Vaka Geliş Nedeni Arasındaki İlişkiye Ait Ki-Kare Analizi Sonucu

Cinsiyet		Vaka Geliş Nedeni	X ²	p
----------	--	-------------------	----------------	---

	Örneklem ve Yüzde	Aile İçi Şiddet	Cinsel İstismar	İhmal Edilen Çocuk	Suçta Sürüklenen		
Kız	n	34	23	93	50	20,263	0,000 *
	%	63,00	92,00	53,10	44,60		
Erkek	n	20	2	82	62		
	%	37,00	8,00	46,90	55,40		
Toplam	n	54	25	175	112		
	%	100,0	100,0	100,0	100,0		
*p<0.05 #yüzdelere sütunlara göre verilmiştir.							

H03: İncelenen vakaların vaka geliş nedenleri ile cinsiyetleri arasında ilişki yoktur.

Tablo 10’da incelenen vakaların cinsiyetleri ile vakaların vaka geliş nedeni arasındaki ilişkinin incelenmesi için yapılan ki-kare analizi sonucuna göre değişkenler arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir. ($X^2=20.263$; $p=0.000<0.05$). Vakaların vaka geliş nedeni aile içi şiddet olanların %63’ü, cinsel istismar olanların %92’si ve ihmal edilen çocuk olanların %53,1’inin kız olduğu belirlenirken; vaka geliş nedeni suça sürüklenmiş çocuk olanların %55,4’ünün cinsiyetinin erkek olduğu belirlenmiştir. H03 hipotezi red edilmiştir.

Tablo 11: İncelenen Vakalardaki Aile Durumu İle Vakaların Vaka Geliş Nedeni Arasındaki İlişkiye Ait Ki-Kare Analizi Sonucu

Aile Durumu	Örnekler ve Yüzde	Vaka Geliş Nedeni				X ²	p
		Aile İçi Şiddet	Cinsel İstismar	İhmal Edilen Çocuk	Suçta Sürüklenen		
Ayrı	n	19	10	79	35	5,940	0,115
	%	35,20	40,00	45,10	31,30		
Birlikte Yaşıyor	n	35	15	96	77		
	%	64,80	60,00	54,90	68,80		
Toplam	n	54	25	175	112		
	%	100,0	100,0	100,0	100,0		
#yüzdelere sütunlara göre verilmiştir.							

H04: İncelenen vakaların vaka geliş nedenleri ile aile durumları arasında ilişki yoktur.

Tablo 11’de incelenen vakaların aile durumu ile vakaların vaka geliş nedeni arasındaki ilişkinin incelenmesi için yapılan ki-kare analizi sonucuna göre değişkenler arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir. ($p>0.05$). H04 hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 12: Eğitim Durumu İle Vaka Geliş Nedeni Arasındaki İlişkiye Ait Ki-Kare Analizi Sonucu

Eğitim Durumu	Örneklem ve Yüzde	Vaka Geliş Nedeni				X^2	p
		Aile İçi Şiddet	Cinsel İstismar	İhmal Edilen Çocuk	Suçta Sürüklenen		
Okul Öncesi	n	9	2	25	4	12,758	0,174
	%	16,70	8,00	14,30	3,60		

İlkokul	n	18	10	47	39		
	%	33,30	40,00	26,90	34,80		
Lise	n	14	10	48	38		
	%	25,90	40,00	27,40	33,90		
Terk	n	13	3	55	31		
	%	24,10	12,00	31,40	27,70		
Toplam	n	54	25	175	112		
	%	100,0	100,0	100,0	100,0		
#yüzdelere sütunlara göre verilmiştir.							

H05: İncelenen vakaların vaka geliş nedeni ile eğitim durumları arasında ilişki yoktur.

Tablo 12’de incelenen vakalardaki eğitim durumu ile vakaların geliş nedeni arasındaki ilişkinin incelenmesi için yapılan ki-kare analizi sonucuna göre değişkenler arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir. ($p>0.05$). H05 hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 13: İlçesi İle Tedbir Kararı Arasındaki İlişkiye Ait Ki-Kare Analizi Sonucu

İlçesi	Örnekler ve Yüzde	Tedbir Kararı				X ²	p
		Bakım	Danışmanlık	Eğitim	Sağlık		
Kadirli	n	6	14	12	14	18,286	0,006*
	%	10,50	8,90	21,80	14,40		
Merkez	n	47	140	41	72		
	%	82,50	89,20	74,50	74,20		
Diğer	n	4	3	2	11		
	%	7,00	1,90	3,60	11,30		
Toplam	n	57	157	55	97		
	%	100,00	100,00	100,00	100,00		
* p<0,05 #yüzdelere sütunlara göre verilmiştir.							

H06: İncelenen vakaların tedbir kararı ile ilçesi arasında ilişki yoktur.

Tablo 13’de incelenen vakaların gerçekleştiği ilçe ile vakaların tedbir kararı arasındaki ilişkinin incelenmesi için yapılan ki-kare analizi sonucuna göre değişkenler arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir. ($X^2=18.286$; $p=0.006<0.05$). İncelenen vakaların Tedbir kararı sonucu bakım tedbiri olanların %82,5, danışmanlık tedbiri olanların %89,2, eğitim tedbiri olan vakaların %74,5 ve tedbir kararı sonucu sağlık tedbiri olan vakaların %74,2 oranında büyük çoğunluğunun merkezde gerçekleştiği belirlenmiştir. H06 hipotezi red edilmiştir.

Tablo 14: İncelenen Vakalardaki Cinsiyet İle Vakaların Tedbir Kararı Arasındaki İlişkiye Ait Ki-Kare Analizi Sonucu

Cinsiyet	Örneklem ve Yüzde	Tedbir Kararı				X ²	p
		Bakım	Danışmanlık	Eğitim	Sağlık		
Kız	n	38	63	33	66	24,335	0,000*
	%	66,70	40,10	60,00	68,00		

Erkek	n	19	94	22	31		
	%	33,30	59,90	40,00	32,00		
Toplam	n	57	157	55	97		
	%	100,0	100,0	100,0	100,0		
*p<0.05 #yüzdeleer sütunlara göre verilmiştir.							

H07: İncelenen vakaların tedbir kararı ile vakalardaki cinsiyetleri arasında ilişki yoktur.

Tablo 14’de incelenen vakalardaki cinsiyet ile vakaların tedbir kararı arasındaki ilişkinin incelenmesi için yapılan ki-kare analizi sonucuna göre değişkenler arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir. ($X^2=24.335$; $p=0.000<0.05$). Tedbir kararı bakım tedbiri olanların %66,7, eğitim tedbiri olanların %60,0 ve tedbir kararı sonucu sağlık tedbiri olanların %68 oranında büyük çoğunluğunun cinsiyetinin kız olduğu belirlenirken, tedbir kararı sonucu danışmanlık tedbiri olanların %59,9 oranında büyük çoğunluğunun cinsiyetinin erkek olduğu belirlenmiştir. H07 hipotezi red edilmiştir.

Tablo 15: İncelenen Vakaların Aile Durumu İle İncelenen Vakaların Tedbir Kararı Arasındaki İlişkiye Ait Ki-Kare Analizi Sonucu

Aile Durumu	Örneklem ve Yüzde	Tedbir Kararı				X ²	p
		Bakım	Danışmanlık	Eğitim	Sağlık		
Ayrı	n	22	60	23	38	0,228	0,973
	%	38,60	38,20	41,80	39,20		
Birlikte Yaşıyor	n	35	97	32	59		
	%	61,40	61,80	58,20	60,80		
Toplam	n	57	157	55	97		
	%	100,0	100,0	100,0	100,0		
#yüzdeleer sütunlara göre verilmiştir.							

H08: İncelenen vakaların tedbir kararı sonucu ile vakalardaki aile durumları arasında ilişki yoktur.

Tablo 15’de vakalardaki Aile durumu ile incelenen vakaların tedbir kararı sonucu arasındaki ilişkinin incelenmesi için yapılan ki-kare analizi sonucuna göre değişkenler arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir. ($p>0.05$). H08 hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 16: İncelenen Vakalardaki cinsiyet İle İncelenen Vakaların Eğitim Durumu Arasındaki İlişkiye Ait Ki-Kare Analizi Sonucu

Cinsiyet	Örneklem ve Yüzde	Eğitim Durumu				X ²	p
		Okul Öncesi	İlkokul	Lise	Terk		
Kız	n	21	64	57	58	0,734	0,865
	%	52,50	56,10	51,80	56,90		
Erkek	n	19	50	53	44		
	%	47,50	43,90	48,20	43,10		
Toplam	n	40	114	110	102		
	%	100,00	100,00	100,00	100,00		
#yüzdeler sütunlara göre verilmiştir.							

H09: İncelenen vakalardaki eğitim durumları ile vakalardaki cinsiyet arasında ilişki yoktur.

Tablo 16’da cinsiyet ile eğitim durumu arasındaki ilişkinin incelenmesi için yapılan ki-kare analizi sonucuna göre değişkenler arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir. ($p>0.05$). H09 hipotezi kabul edilmiştir.

5. Tartışma ve Sonuç

Tedbir kararları incelendiğinde (Tablo 2) 0-18 yaş arası çocukların büyük bir çoğunluğunun kız olduğu bulunmuştur. Erkek çocukların ise az bir farkla geride kaldığı görülmektedir. Araştırmanın sonuçları ülkemizde çocuklara yönelik alınan tedbir kararları alanında yapılan birçok araştırmanın sonuçları ile paralellik göstermektedir (Çoğan 2006; Demiral, Korkmaz Çetin, Aydın, Bildik, Özbaran ve Altıtaş, 2009 s. 1-8; Hancı, Aktaş ve Akçiçek, 2001, s.173-183; Karabulut 2006; Küt, 2006; Karakuş ve Tekin, 2012, s. 29-44; Öter 2005). Tablo 9 ve Tablo 10 incelendiğinde tedbir kararları ile cinsiyet ve vaka geliş nedenleri arasındaki ilişkiyi belirleyen güçlü bir değişken olduğu görülmektedir (Harris 1977; akt.; Heimer, 1996, s. 39-47). Bu ilişkiyi belirleyen temel etkenlerin toplumun cinsiyete verdiği roller, çocukların yetiştikleri ailenin ve çevrenin sosyokültürel seviyesi ve çocukların bulundukları ailenin sosyoekonomik durumu olduğu düşünülmektedir.

SHÇEK’in 2009 yılındaki “Suç Faili ve Mağdurları Olarak Çocuklar ve Gençler” semineri raporunda; erkek çocukların kız çocuklara göre suç işleme oranlarının daha fazla olduğunu ortaya koyulmuştur. Yapılan bu çalışmada suça sürüklenen çocukların çoğunluğunun erkek olması SHÇEK raporu ile örtüşmektedir (SHÇEK Seminer Raporu, 2009:2-4; Karakuş ve Tekin, 2012, s. 29-44). Tablo 5 dikkatle incelendiğinde vakaların geldiği veya tedbir kararlarının uygulandığı yerler incelendiğinde ise %12,6’sının Kadirli, %82’inin Merkez, %5,5’inin ise diğer ilçelerde gerçekleşmiştir. Tedbir kararı sonucu bakım tedbiri olanların %82,5, danışmanlık tedbiri olanların %89,2, eğitim tedbiri olan vakaların %74,5 ve tedbir kararı sonucu sağlık tedbiri olan vakaların %74,2 oranında büyük çoğunluğunun merkezde gerçekleştiği belirlenmiştir. Bu tabloya göre gerek vakaların gerekse alınan tedbir kararlarındaki yığılmanın nüfusun yoğun olduğu bölgelerde olduğu tespit edilmiştir. Çocukların yaşadıkları yerlerin vakaların yaşanma şekilleri ve vakalara göre alınan tedbir kararları üzerinden doğrudan bir ilişki bulunmaktadır. Bu yönüyle Gönültaş ile Karakuş ve Tekin’in yaptıkları çalışmaların sonucuyla benzerlik göstermektedir (Gönültaş, 2009; Karakuş ve Tekin, 2012, s. 29-44).

Tedbir kararı ile cinsiyet ilişkisi incelendiğinde %68 oranla kızların çoğunluğuna sağlık tedbiri uygulanırken erkek çocukların %59,9 oranına ise danışmanlık tedbiri uygulanmıştır. Ayrıca yapılan çalışmada kız çocukların korunma ihtiyacının tıbbi sebeplerden kaynaklandığı; erkek çocukların ise korunma ihtiyacının daha çok psikolojik ve sosyal etkenlerden ötürü meydana geldiği düşünülmektedir.

Vakaların vaka geliş nedeni incelendiğinde suça sürüklenmelerin çoğunluğunu %55,4 oranında erkeklerin oluşturduğu belirlenmiştir. Aile durumlarının ayrı ya da tek ebeveynli olan çocukların büyük bir çoğunluğu (%45,10) bakım ve geliştirilmelerinde aileleri tarafından ihmal edilmektedir. Çocukların ebeveynlerinin ayrı olmaları ya da tek ebeveynli olmaları çocukların üzerindeki otokontrol mekanizmalarını yetersiz olması çocukların suça bulaşma eğilimlerini ve olasılığını artırması bağlamında anlamlı bir ilişki gözükmemektedir. Ancak çocukların ailelerinin ekonomik yoksunluk içerisinde olmaları bu çocukları, okul çağında ya da okulu terk ederek çalışmak zorunda bırakmaktadır. Bu durumun çocukları ailelerinin ekonomik gereksinimlerini karşılamak için legal ya da illegal yollardan ailesinin giderlerinin karşılanma zorunluğuna ittiği düşünülmektedir.

Tedbir kararı verilen çocukların eğitim durumları incelendiğinde %31,1’lik oranla çoğunluğu ilköğretim çağındaki çocukların oluşturduğu gözükmemektedir. Bu öğrenim durumunu veya seviyesini lise (%30,1) ve okul terk (%27,8) takip etmektedir. Cinsiyete göre eğitim durumu ayrımında kızların erkeklere oranla daha düşük eğitim seviyesinde oldukları görülmektedir. Kız çocukların okulu terk etme durumları da erkek çocuklardan fazladır. Bunun sorunun altında çocukların ailelerinin sosyokültürel durumları, aile desteğinin kısıtlı olması ve ekonomik yoksunluktan dolayı okula yönlendirilmemelerinin yattığı düşünülmektedir.

Yapılan araştırmada Osmaniye il merkezi ve ilçelerinde 2021 yılı içerisinde 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu kapsamında 366 çocuk hakkında koruyucu ve destekleyici tedbir kararı alınmıştır. Alınan tedbir

kararlarından çoğunluğunu %43,7 oranla danışmanlık tedbiri oluşturmaktadır. Ayrıca kız çocuklara yönelik alınan tedbir kararlarının erkek çocuklardan daha fazla olduğu, bu çocuklardan çoğunun ilköğretim çağında bulunduğu, gelen vakaların nüfusun yoğun olduğu ilçelerde daha fazla olduğu ve başı da il merkezinin çektiği, tedbir kararı alınan bu çocukların anne-babalarının sağ ve birlikte yaşadıkları tespit edilmiştir.

Toplumun cinsiyete verdiği roller, çocukların yetiştikleri ailenin ve çevrenin sosyokültürel seviyesi ve çocukların bulundukları ailenin sosyoekonomik durumu gibi değişkenler vaka geliş nedenleri ve cinsiyetin, tedbir kararları ile anlamlı bir ilişkisi olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Tedbir kararlarının veriliş nedenleri incelendiğinde; çoğunluğu %78’lik oranla çocuğun bakımın ihmali ve çocukların suça sürüklenmelerinin oluşturduğu bilinmektedir. Ailelerin çocuklarının duygusal, sosyal ve ekonomik yönden gelişimlerini sağlama noktasında her türlü ihtiyaçlarını karşılama gibi önemli sorumlulukları mevcuttur. Bu ihtiyaçların yeterli düzeyde karşılanmadığı durumlarda çocuklar bu ihtiyaçlarını karşılayabilmek için yasal veya yasa dışı durumlarla karşı karşıya kalarak ya suça sürüklenmiş/tanık olmuş ya da suçun mağduru olmuştur.

Elde edilen sonuçlar genel olarak değerlendirdiğinde, henüz 18 yaşını tamamlamamış bu çocuklara yönelik alınan tedbirlerin nedeni olarak aile kurumunun üzerine düşen görevi yerine getiremediğini ya da ihmal ettiğini görmek mümkündür. Aile, çocukların sorumluluklarını karşılanması noktasında en önemli kurumdur. Ancak aile gerek ekonomik yoksunluk gerekse sosyokültürel yönden yeterli olmadığı için çocuğuna bakma, yetiştirme ve geliştirme noktasında etkin olamamaktadır. Bu durumda çocuğu risk altında bırakmıştır. İhmal edilen bu çocukların aileleri muhtemelen aile içi iletişim becerileri konusunda yetersiz, çocuklarına karşı ilgisiz ebeveyn tutumlarını sergilemekte ve ekonomik yönden yoksunluk içerisinde dirler. Aile toplumun temel dinamiği olduğu göz önünde bulundurulduğunda bu sorunların giderilmesi her ne kadar özelinde mevcut ailenin sorunu olsa da bu konu toplumsal bir eylemi gerektirmektedir. Bu sebeple yönetsel kurumların mevcut risklerin ortadan kaldırılması noktasında politikalar geliştirmesi gerekmektedir. Ayrıca anne babaların çocukları ile ilişkilerini güçlendirmek amacıyla; sosyal ve ekonomik destek uygulamaları yapılarak ailenin ekonomik anlamda iyileştirilmesi, aile içi eğitimler verilerek ailelerin bilinç düzeylerinin artırılması, ailenin psikososyal anlamda geliştirilmesi için aile danışmanlığı çalışmalarının toplum geneline yayılması, verilen tedbir kararlarının uygulanma süresi bittikten sonra da çocuk ve ailelerinin takiplerinin yapılması elzemdir.

KAYNAKÇA

- Akyüz, E. (1991). Çocuğun Güvenliği İlkesi Işığında Korunmaya Muhtaç Çocuklar, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 24(2), 266-278.
- Akyüz, E. (2003). **Çocuğun Haklarının Ve Güvenliğinin Korunması**, Ankara: MEB Yayınları.
- Başer, H. (2013). *Çocuk Refahı Alanında Yeni Hizmet Modeli "Çocuk Evleri"*. (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Bıyıklı, L. (1995). Korunmaya Muhtaç Çocuklar Ve S.O.S Çocuk Köyleri, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 2(1), 3-10.
- Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi, 20 Kasım 1989. Erişim adresi: www.unicef.org, Erişim tarihi: 11.03.2023.
- Çocuk Haklarına Dair Sözleşme (2009). Erişim adresi: www.unicef.org, Erişim tarihi: 11.03.2023.
- Çocuk Haklarının Kullanılmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi, T.C. Resmi Gazete, 24305, 1 Şubat 2001.
- Çoğan, O. (2006). *Çocuk Suçluluğunun Nedenleri Ve Edirne Ceza Mahkemelerinde Açılan Davaların Bu Yönde İncelenmesi*. (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Dal, V. ve Akbaş, E. (2020). Koruyucu Aile Hizmetlerinin Yürütülmesinde Sivil Toplum Kuruluşlarının Çalışmaları, *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 24(3).
- Demiral N., Korkmaz Çetin S., Aydın C., Bildik T., Özbaran B. ve Altıtaş, İ. (2009). İzmir’de 2004–2005 Tarihleri Arasında Suça Karıştıkları Tespit Edilen Çocuk Ve Gençlerin Sosyo Demografik Özellikleri Ve Gereksinim Alanları, *Ege Pediatri Bülteni*, 16(1), 1-8.

- Erkek, S. (2019). Bir Kamu Politikası Analizi: Türkiye'de Çocuklara Yönelik Koruyucu Ve Önleyici Politikalar, *Electronic Turkish Studies*, 14(3).
- Forbes, B., Luu, D., Oswald, E., & Tutnjevic, T. (2011). A systems approach to child protection: a world vision discussion paper. Monrovia, CA: World Vision International, s. 3.
- Göç, L. (2006). *Çocuk Suçluluğu Ve Polisin Yaklaşımı*. (Yüksek Lisans Tezi). Kahramanmaraş Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Göker Z, Hesapçioğlu S.T., Sarp S.K. & Kandil S., (2006). KTÜ Tıp Fakültesi Çocuk–Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Polikliniğine Son İki Yılda Başvuran Adli Olguların Değerlendirilmesi. *Adli Tıp Dergisi*, 20(3), 1–5.
- Gönültaş, B. (2009). *Adana İlinde Mala Ve Şahsa Karşı Suç İşleyen Çocukların Sosyo Demografik Özelliklerinin Ortaya Konulması*. (Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Adana.
- Gündüz, O. (2017). Türkiye'de Çocuklara Yönelik Koruyucu Ve Önleyici Politikaları Değerlendirme Çalışmayı Raporu.
- Güneş, M. (2020). *5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu Kapsamında Sosyal Çalışma Görevlilerinin Sosyal Hizmet Algılarının Değerlendirilmesi: İstanbul Örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Güngör, M. (2008). Evrensel Bir Sorun Olarak Çocuk Suçluluğu ve Sokakta Çalışan ve Yaşayan Çocuklar, *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(1), s.27.
- Gürhan, N. (2015). *Her Yönüyle Çocuk İstismarı Ve İhmali*. Nobel Tıp Kitabevi.
- Hancı, İ. H., Aktaş, E. Ö., & Akçiçek, E. (2001). İç Göçlerin Çocuk Suçluluğuna Etkisi, *Ege Eğitim Dergisi*, 1(1), 173-183
- Heimer, K. (1996). Gender, Interaction and delinquency: testing a theory of differential social control. *Social Psychology Quarterly*, 59 (1), pp.39-47.
- İbiloğlu, A. O., Atlı, A., Oto, R., & Özkan, M. (2018). Çocukluk Çağı Cinsel İstismar Ve Ensest Olgularına Çok Yönlü Bakış, *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 10(1), 84-98.
- İnan, A. N. (1980). Çocuğun Korunması ve Polis, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 37(1), 244-245.
- Kanunu, Ç. K. (2005). Kanun No: 5395. *Kabul Tarihi*, 03.07.2005. Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv>, Erişim tarihi: 08.06.2023.
- Kanunu, S. H. (1983). Kanun No: 2828 *Kabul Tarihi*, 27.05. 1983. Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv>, Erişim tarihi: 08.06.2023.
- Kanunu, T. C. (2004). Kanun No:5237 *Kabul Tarihi*, 26.9.2004. Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv>, Erişim tarihi: 08.06.2023.
- Kaplan, S. J., Pelcovitz, D., & Labruna, V. (1999). Child and adolescent abuse and neglect research: a review of the past 10 years. part 1: physical and emotional abuse and neglect. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 38(10), 1214-1222.
- Karabulut, S. (2006). *Suçlu Çocukların Türkiye Profili*. (Yüksek Lisans Tezi). Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Karakuş, Ö. ve Tekin, H. H. (2012). Çocuk Koruma Kanunu Uyarınca Haklarında Danışmanlık Tedbiri Uygulanan Çocukların Özellikleri: Konya Örneği, *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 7(29), 29-44.
- Karataş, S. (2020). Suça Sürüklenen Çocuklar Ve Suç Mağduru Çocuklara Yönelik Bir Değerlendirme. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 12(4), 575-586.
- Köse, S., Aslan, Z., Başgül, Ş. S., Şahin, S., Yılmaz, Ş., Çıtak, S., & Tezcan, E. (2011). Bir Eğitim ve

- Araştırma Hastanesi Çocuk Psikiyatrisi Polikliniğine Yönlendirilen Adli Olgular. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 12(3), 221-225.
- Küt, D. (2006). *1997-2004 Yılları Arasında Güvenlik Birimlerine Gelen/Getirilen Çocukların Durumlarının İrdelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Munro, E. (2010). The munro review of child protection part one: a systems analysis . London: TSO. s.10 -17.
- Öter, A. (2005). *Çocuk Suçluluğunun Toplumsal Nedenleri: Antalya Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- T.C. Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü (2009). Suç faili ve mağdurları olarak çocuklar ve gençler semineri raporu (15–22 Kasım 2009). Münih-Almanya, Ankara, s.2-4.
- Taş, A. (2017). *Hacettepe Üniversitesi Öğrencilerinin Çocuk İhmal ve İstismarı Hakkındaki Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- TÜİK. (2021). İstatistiklerle çocuk, 16.05.2021, <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Cocuk-2021-45633#:~:text=T%C3%9C%C4%B0K%20Kurumsal&text=Adrese%20Dayal%C4%B1%20N%C3%BCfus%20Kay%C4%B1t%20Sistemi,bin%20300'%C3%BCn%C3%BC%20%C3%A7ocuklar%20olu%C5%9Fturdu>.
- Usta, S. (2012). *Çocuk Hakları ve Velayet*. On İki Levha Yayıncılık.
- Yaman, F. ve Tuncay, T. (2020). Ölümçül Çocuk İstismarları ve Türkiye Çocuk Koruma Sistemine Yönelik Bir Değerlendirme, *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*, 31(3), 1370-1393.
- Yazıcı, E. (2012). Korunmaya Muhtaç Çocuklar ve Çocuk Evleri, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 9 (18), 499-525.

Research Article

Çocuk Koruma Kanunu Kapsamında Hakkında Koruyucu ve Destekleyici Tedbir Kararı Alınan Çocuklara Yönelik Bir Araştırma: Osmaniye İli Örneği

A Research on Children, About Protective and Supportive Injunction Within The Scope of Child Protection Law: The Case Of Osmaniye

M. Burhanettin COŞKUN Doç. Dr. Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü burhanettincoskun@osmaniye.edu.tr https://orcid.org/0000.0001.7138.7669	Erhan KAYA Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü mkft46@gmail.com https://orcid.org/0000-0002-1580-367X
--	--

Extensive Summary

One of the most important building blocks of society is children. The progress of children's development is in a positive direction, thanks to their being removed from risky environments and behaviors and supported from various physiological, cognitive and sociocultural aspects. It is not for the benefit of the children to evaluate the care, support and protection needs of children, which are handled from various aspects, only in the monopoly of the family. In addition to the duties of the family, various public institutions and organizations have also been given some duties. In this context, it is seen that a protective and preventive vision for children has been created by the central government. As a manifestation of this vision, the Child Protection Law No. 5395 was put into effect. As a matter of fact, the subject of the study is the children for whom the competent courts in the province of Osmaniye have given various injunctions within the scope of the Child Protection Law No. 5395. In our country, protective and preventive policies have been developed to enable children to complete their socio-economic, physical, mental, spiritual and educational development in a normal course. Most of these protective and preventive policies are carried out in accordance with the Child Protection Law No. 5395, which was put into effect in 2005.

While the Child Protection Law No. 5395 was implemented by the Social Services and Child Protection Agency when it first came into force, today the implementation and follow-up of protective and preventive policies are carried out by the local provincial directorates and affiliates of the Ministry of Family and Social Services. Provincial and district child coordination boards have been established in order to provide protective and preventive services in coordination with stakeholder institutions, and to implement the decisions taken effectively, in particular with the Child Protection Law. The secretariat duties of the established coordination boards are carried out by the Provincial Directorates of Family and Social Services and their affiliates.

According to the Child Protection Law, health, education, consultancy, care, and shelter measures are given by the relevant courts to support the physical, mental and socioeconomic development of children, to protect children against possible risks they may encounter, and to abandon negative behaviors in case they are driven to crime.

The research has two ultimate aims. The first of these is the examination of the children subject to the injunction taken based on the Child Protection Law No. 5395 in 2021 in the context of protective and preventive services in Osmaniye. As for the second purpose; The aim of the study is to identify alternative studies that can be done in the future for the holistic development of disadvantaged children in the mental, physiological, emotional and social-cultural areas.

In this study, quantitative research method was adopted. In this context, if it is necessary to make a priority determination; Among the most important reasons for the injunctions taken for children under the age of 18 are the failure of the family institution to fully fulfill its duties and the fact that it has begun to neglect the child. Considering that the family is the basic dynamic of the society, the solution of these problems requires a social action, although it is the problem of the existing family in particular. For this reason, responsible state levels should develop permanent policies to eliminate existing risks. In addition, in order to strengthen the relations of parents with their children; It is essential to improve the family economically by making social and economic support practices, to increase the awareness of families by providing in-family trainings, to spread family counselling studies throughout the society for the psychosocial development of the family, and to follow up the children and their families after the implementation period of the precautionary decisions.

In the study, first of all, the concepts of children in need of protection and their types, protective and preventive services, Child Protection System, Child Protection Law No. 5395 and precautionary decisions will be explained. In addition, statistical data on children for whom a injunction has been taken within the scope of Child Protection Law in Osmaniye province and its districts in 2021 will be examined.